

Žēlastība lai ir jums un miers no Dieva, mūsu Tēva, no mūsu Pestītāja Kunga Jēzus Kristus un Svētā Gara. Pārdomām ieklausīsimies vārdos no Lūkas evaņģelija 14. nodaļas no 1. līdz 11. pantam.

1 Un notika, ka Jēzus sabatā bija ieradies uz mielastu kāda ievērojama farizeja namā, un tie Viņu novēroja. 7 Bet, nomanīdams, ka viesi sev izmeklēja pirmās vietas, Viņš tiem stāstīja līdzību, sacīdams: 8 "Ja tevi kāds aicina kāzās, nesēdies pirmajā vietā, ka neierodas kāds par tevi cienīgāks, kas arī aicināts, 9 un ka tas, kas tevi un viņu aicinājis, nesaka tev: dod šim vietu, - un tev ar kaunu nav jāieņem pēdējā vieta. 10 Bet, ja tu esi aicināts, tad nogājis apsēdies pēdējā vietā, lai tas, kas tevi aicinājis, pienācis varētu sacīt: draugs, virzies uz augšu! - Tad tu būsi pagodināts visu citu viesu priekšā. 11 Jo katrs, kas pats paaugstinās, taps pazemots, bet, kas pats pazemojas, taps paaugstināts." 12 Arī uz nama tēvu, kas Viņu bija aicinājis, Viņš sacīja: "Kad tu taisi azaidu vai vakariņas, tad neaicini savus draugus, savus brāļus, savus radus vai bagātus kaimiņus, ka tie atkal tevi neaicinātu un tu nebūtu to darījis atmaksas dēļ. 13 Bet, kad pie tevis ir viesības, tad aicini nabagus, kroplus, tizlus, aklus; 14 un tu būsi svētīgs, jo viņiem nav ar ko atmaksāt; jo tev būs atmaksa, kad taisnie celsies augšām." Amen

Dievs, paldies, ka Tu mums ļauj dzirdēt Tavu vārdu. Ienāc mūsu vidū, lai mēs to varētu saprast un izdzīvot. Atver mūsu sirdis Tavai patiesībai. Jo tavi vārdi ir, bija un būs vienīgā patiesība. Amen.

Pirms gatavojos sprediķim, es uzgāju padomus kā uzrīkot labāko, jautrāko ballīti, viesības, kas tiešām izdosies, kurā nebūs nevajadzīga nemiera, strīdu un nepatīkamās neērtības sajūtas un stresa. Un visi viesību speciālisti kā viens saka, ka galvenais noteikums, lai ballīte, viesības izdotos, ir uzaicināt labu kompāniju - izvēlēties cilvēkus, kas savā starpā satiek, kuriem ir vismaz viena kopīga, līdzīga interese un vērtības. Bet, ja tu gribi nedaudz izaicināt savu ballīti un tās atmosfēru, uzaicini vienu vai divus, kas kaut kādā veidā neiederēsies, kam būs citādāki uzskati. Tad jutīsi, ka ik pa laikam sarunas kļūst saspringtas un gaisotne smaga. Viesību speciālistiem tas nemaz nebija jāsaka. Vai nu mums katram nebūs kādreiz piedzīvots brīdis, kad sarunas pie galda rit nevis raiti, patīkami, bet samezglojas, strīdi uzvirmo, kumos kaklā iesprūst.

Tā vien liekas, ka farizejiem vajadzēja ieklausīties viesību speciālistu ieteikumos pirms viņi aicina Jēzu, kas, izrādās, izaicina viesību gaisotni. Jēzus nonāk tādā izsmalcinātā un pārtikušā sabiedrībā – ievērojama farizeja, reliģiskā līdera, namā uz viesībām. Jēzus ir uzaicināts, lai viņu izjautātu, nopētītu, tuvāk iepazītu, pārbaudītu. "Un tie Viņu novēroja", teikts Bībelē. Ko mums, godājamajiem, pateiks šis galdnieks no Nācaretes? Tāds vienkāršs mācītājs mūsu elitārā klubā.

Jūs noteikti arī esat bijuši tādā sapulcē, ballē, pasākumā, kur etiķete prasa smalkas runas un uzvedību. Kur uzmanību vairāk pievērš tavam stāvoklim sabiedrībā, tavam ārējam tēlam, nevis tavai sirdij un būtībai. Un līdz ar to tu jūties nedaudz nelāgi. Uzspēlēti neīsti. Un tu nezini, kur tādā brīdī stāvēt, ko runāt, kā rīkoties.

Bet Jēzus nevienam neizdabā, Viņam nevienam nav jāizpatīk. Jēzus vēro izmeklēto publiku, kura cienīgām sejām grūstās ap pirmajām vietām. Visiem rūmes nepietiek, kurš tad grib sēdēt aizdurvē? Un tad Jēzus saka savu novērojumu - nepatīkamu, skarbu, patiesu, acīmredzamu. Jēzus vērojums ir par

cilvēku manierēm. Nevis galda manierēm, bet par dzīves un dzīvošanas manierēm. Tad nu šodien par to.

Pazemība ir tēma, par kuru pat kristīgajās aprindās nedzird daudz runājam. Pazemība nav ērta. Tā šķiet tik nepiemērota mūsdienām, mūsdienu cilvēkam, tā ir atnesta vērtība. Pazemīgs cilvēks ļaunu acīs kļuvis kā glēvulis, neuzņēmīgs, cilvēks, kas nespēj aizstāvēt savu taisnību, vārdu un gribu, kas zaudējis savu cieņu un savu pašvērtību. Mēs dzīvojam pasaulē, kur individuālisms un paša spēks un varēšana un lepnums par sasniegto ir augstākā vērtība. Ko gan tāds pazemīgs cilvēks šajā skarbajā pasaulē iesāks? Viņu samīdīs kājām kā kājslauķi un aizmetīs aizdurvē. Tāds nekad nekāps pa karjeras kāpnēm. Tāds nekad nekļūs līderis. Tādu neviens nepamanīs. Sevi nevar pazemināt, sevi ir jāceļ augstāk, sevi jānovērtē. Tas ir, ko pasaule šodien un varbūt pat vienmēr ir domājusi par pazemību, šo dievišķo, būtībā – augstāko- tikumu.

Tā vien liekas, ka pazemība vienmēr ir bijusi pārprasta. Tā ir bijusi salīdzināta ar nedrošību, nepārliecinātību, nevarēšanu.

Un tomēr, šodien nevar runāt par pazemību, ja neieskatāmies tās otrā, pretējā, pusē – lepnībā. Mēs visi ar to esam saauguši. Lepnībai ir simptiem sejas, bieži vien tik noslēptas, pašiem nepamanītas. Piemēram, centrēšanās uz sevi. Augstprātība. Domāšana un jušana - es esmu labāks nekā citi. Es esmu pareizāks nekā citi. Es esmu panācis, izdarījis, sasniedzis vairāk nekā citi. Es šo esmu nopelnījis, tas ir mans. Kā viņš/ viņa uzdrošinās man aizrādīt, pamācīt? Nu, ja jau es neemu pietiekami labs un novērtēts, tad es nedarīšu vispār! Viņš mani sāpinājis, es šo cilvēku negribu redzēt. Viņam ir citādi uzskati, viņš ir pilnīgi pazudis.

Kas ir lepnības rezultāts? Sadalīšanās. Konflikti. Varbūt tādej pat agrīnie baznīcas tēvi uzskatīja, ka lepnība ir pirmais no septiņiem nāvīgajiem, gara grēkiem. Jo lepnība mūs noved pie paštaisības, lepnība mūs noved pie salīdzināšanās, ko es daru pareizi un ko citi dara nepareizi. Lepnība domā, ka es visu daru pareizi Dieva acīs. Tas bija farizeju lielākais klupšanas akmens.

Kā ir šajā pasaulē, kas pazemību uzskata par atmetamu? Attiecības sabrūk un tiek izārdītas dusmās un pārmetumu vārdu dēļ, un nespējas dēļ otram garīgā nozīmē nomazgāt kājas un lūgt piedošanu. Attiecības pat netiek uzsāktas, jo nespējam no saviem domu apvārsņiem noliekties zemāk pie otra. Aizvainojums sašķēļ ģimenes un kolēģus. Aizspriedumi, augstprātība sadala cilvēkus rasēs, atdala reliģiju no reliģijas – es Dievu lūdzu un saprotu pareizāk nekā pārējie. Plaša starp bagātajiem un nabagajiem pazemības trūkuma dēļ kļūst vēl lielāka. Kari tiek uzsākti iedomīgu apgalvojumu un varaskāres dēļ, otru tautu, nāciju nenovērtējot, nesaredzot.

Pazemība ļauj saredzēt pašam savus limitus, ierobežojumus, savu nespēku un arī savu spēku. Dzīvojot pazemīgi, nekādā gadījumā netiek noniecināta cilvēka pašcieņa. Tieši pretēji. Tā mūs padara par stipru un lielu cilvēku, kas novērtē ne tikai savu, bet otra cilvēka vērtību. Šāda pazemība Kungā nepazemo, tā atbrīvo. Lepnība, tā gan pazemo un lepnība paverdzina. Pazemība ir tā īpašība, kas ļauj mums iet vairāk kā pusceļu uz otra cilvēka sirdi.

Lepnība neļauj sevī patiesi ieskatīties. Tā negrib redzēt to, kas to vada. Mēs varbūt pie sevis tagad padomājam – es gan neietu pirmais pie viesību galda. Es jau nu gan neietu sēdēt baznīcas pirmajā solā. ☺ Es gan uzreiz nesēstos labākajās, godpilnākajās vietās! Vismaz ārēji es tā nedarītu. Es gaidītu uzaicinājumu. Jā, tur jau tā lepnības slidenā daļa. Bieži vien mēs ārēji it kā ieraujamies priekšnama tumšajā stūrītī, gribam it kā būt nepamanīti, bet tajā pašā laikā sirds jau ir ieņēmis vislabāko vietu un vēlējusies būt pamanīta, novērtēta, atzīta. Un, lai kā mums negribētos to atzīt, tas noticis reizēm arī ar mums...

Mūsu mīlestību uz Dievu mēra pēc mīlestības, kura parādās ikdienas attiecībās ar cilvēkiem. Ja mūsu mīlestība pret līdzcilvēkiem netiek apstiprināta, tad mūsu Dievmīlestība ir liekulība. Tieši tāpat ir ar pazemību. Ir viegli iedomāties, ka mēs esam pazemīgi Dieva priekšā. Taču vienīgā pietiekamā pazīme, kas liecina par īstu pazemību Dieva priekšā, ir pazemība pret mūsu līdzcilvēkiem. Tā rāda, ka pazemība ir kļuvusi par daļu no mums.

Es tikai pajautāšu mums visiem dažus jautājumus, lai mēs saprastu, kur esam savā attiecībās ar pazemību.

Piemēram, kad tu esi ar citiem cilvēkiem un tu vēlies panākt, lai tavs viedoklis un ideja tiktu pieņemta. Vai tu jūties ērti un mierīgi ļaut citiem izteikties ar pilnīgi pretējiem, atšķirīgiem viedokļiem? Bez vēlēšanās viņus apstādināt, komentēt vai kritizēt?

Vai tu viegli sadusmojies un kļūsti aizkaitināts pat par mazām neērtībām, par mazāk lietām, kas izveidojušās citādāk nekā tu esi domājis, cerējis? Vai tu apvainojies, ja kāds tev aizrāda, pamāca, norāda?

Kā tu izturies pret citiem? Kā tu izturies pret to, kas būtu paņēmis tavu pasūtīto ēdienu? Kā tu izturies pret vietējo kasieri vietējā veikalā? Kā tu jūties, kad tu steidzies un tev priekšā ir kāds lēnāks cilvēks? Kādas ir tavas domas, tavas iekšējās sajūtas? Kā mēs izturamies un kā mēs jūtamies pret citiem, tiem, kas tiek uzskatīti zemāki, mazāk svarīgāki, mazāk panākumiem bagāti, mazāk ietekmīgi, nozīmīgi. Sv. Franciskam lielākais pārbaudījums bija noskūpstīt lepras slimnieku. Viņš baidījās no lepras slimniekiem. Viņam tiek likās nepatīkami. Kas būtu tie "lepras" slimnieki manā dzīvē, kuriem es pat negribu pieskarties... Tas ir patiesākais pazemības tests. Mums ir jāiemācās pie otra noliekties, lai mēs garīgi nesalūztu. Mēs neesam Visuma centrs, kaut gan mēs lielākoties rīkojamies it kā mēs būtu. Tādēļ jau saka, ka Debesu vārti esot ļoti, ļoti zemi. Tikai pazemīgie varot pa tiem ieiet.

Tādēļ Jēzus saka viesībās tik skarbus vārdus: Kad tu taisi azaidu vai vakariņas, tad neaicini savus draugus, savus brāļus, savus radus vai bagātus kaimiņus, bet, kad pie tevis ir viesības, tad aicini nabagus, kroplus, tizlus, aklus. Būtnībā aicini tos, kas tev nevar ne ar ko labu atmaksāt. Viss pilnīgi pretēji viesību speciālistu ieteikumam.

Galds nav tikai tā vieta, kur mēs pasakām pateicības lūgšanu, galda lūgšanu. Galds ir tā vieta, kur mēs pateicību, žēlastību, dānumu, savu sirdi dodam tālāk. Ko es aicinu pie sava galda, tos es aicinu savā dzīvē. Ko es aicinu pie sava galda, ar tiem es dalos savā dzīvē. Ja es esmu pie Dieva galda pieaicināts, vai es turpinu aicināt arī citus. Nešķirojot.

Viegli pateikties un žēlastību, mīlestību dot tiem, kas jau ir manā pulkā, manā labās kompānijas sarakstā. Ieaicināt pie mana dzīves galda tos, kas man neērti, nepatīkami, pat riebīgi, kas, šķiet, ir ārpus mana izglītības līmeņa, mana dzīves līmeņa, maniem standartiem, prasībām, tas māca pazemību.

Tas prasa emocionālo pieaugšanu. Vai es spēju pats sevi saredzēt kā vājāku, grēcīgāku, apjukusu nekā citi, man apkārtējie ļaudis. Ja es sevi vairāk saredzu kā Mariju, Jēzus māti, un nevis Mariju Magdalēnu, ja es sevi saredzu vairāk kā Jāni Kristītāju un nevis nodevēju Jūdu, tad kur ir iespēja man augt? Kur ir telpa manā sirdī pret tiem, kas vēl ir Marijas Magdalēnas un Jūdas? Kad mēs esam iemācījušies, kas mēs paši esam, tad mēs varam labāk un patiesāk izturēties pret citiem. Tādēļ nepārspilējot var teikt: **pazemīgajam ir vara piedot tā, kā piedeva Jēzus un mīlēt tā, kā Jēzus mīlēja.**

Tas liek domāt arī par mūsu draudzi. Mēs taču arī esam visi, pilnīgi visi aicināti, pie Dieva galda, pie Viņa viesību galda. Un tiešām, šeit, dievnamā, nevajadzētu būt dalījumiem: pirmais, pēdējais,

ievērigais, mazāk cienīgais, spējīgais, nespējīgais, talantīgais, mazāk talantīgais, gandrīz svētais un lielais grēcinieks. Vai mūsu pulkā atļaujas nākt, pie mūsu mielasta nākt tie, kas ir citādāki? Kas ir nesaprasti, kas ir neērti, grūti?

Kādam ļoti cienītam, veiksmīgam, izcili gudram cilvēkam mājās pie sienas stavējis paša gatavots plakāts ar uzrakstu "es esmu trešais". Draugi viņam prasījuši, ko tas nozīmē. Un šis stiprais, dzīvi sapratušais cilvēks teicis: "Tas ir moto, ko es mēģinu īstenot savā dzīvē. Tas nozīmē – Dievs ir pirmais, citi cilvēki ir otrajā vietā, bet es esmu tikai trešais."

Var teikt tā, vai arī kā Sv. Pāvils teica: pazemībā cits citu uzskatīdami augstāku par sevi (Fil.2: 3). Tad pazemība kļūst par mīlestības spēku. Un visiem pietiek vietas pie manas sirds mielasta galda.

Amen.